

arallegim

La infància d'un nen de cabells rossos al Pròxim Orient

XAVI SERRA

Mestre de la sàtira ferotge del mascle alfa (*Pascal Brudat*), de la comèdia onanista (*Manual del*

pajillero) i de la fina observació de costums (*La vida secreta de los jóvenes*, publicada a *Charlie Hebdo*), Riad Sattouf és un dels noms imprescindibles del còmic francès actual. Amb *L'àrab del futur*, la seva primera obra autobiogràfica, Sattouf ha conquerit el prestigiós Fauve d'Or d'Angulema, el segon de la seva carrera.

L'autor, fill de mare francesa i pare siriana, relata al còmic una infància viscuda entre la Bretanya francesa, la Líbia de Gaddafi i la Síria de Hafiz al-Assad. Dibuijat en un bitò que alterna groc, rosa i blau en funció del país, *L'àrab del futur* contempla la societat àrab de l'època a través de la mirada infantil però no ingènua del protagonista, un nen de cabells rossos que desperten tanta curiositat com rebuig en una societat marcada pel fanatisme, la xenofòbia i l'endarreriment. Sattouf contraposa la visió del nen a les contradiccions del pare, historiador doctorat a la Sorbona i panarabista liberal que tanmateix es confessa admirador dels dictadors àrabs. Com la Marjane Satrapi de *Persèpolis*, Sattouf filtra la història a través dels records i experiències en un retrat que no pretén ser objectiu, però sí divertit i emocionant. ♦♦

L'ARAB DEL FUTUR
RIAD SATTOUF
SALAMANDRA
GRAPHIC
160 PÀG. / 19 €

'AUTOMAT' / EDWARD HOPPER

Un home sol serveix a la barra

MARINA ESPASA

llargs, que dibuixa personatges memorables, que infla els llibres amb receptes de cuina, que és ensucrat, que és un bon creador d'atmosferes, que es posa en ridícul (l'última notícia que en teníem era que havia obert un consultori sentimental *online*), que cada mes d'octubre és candidat al premi Nobel però no el guanya mai, i així anar fent. Potser és l'estat ideal per afrontar un nou llibre seu. No fa tants anys, no haver llegit *El meu amor Sputnik* (Empúries, 2002) o *Tòquio Blues* (Empúries, 2005) semblava impossible, i descobrir-los era la porta d'entrada a un món silenciós i mesurat, di-

De Haruki Murakami (Kyoto, 1949) ja ho hem pensat tot: que ens agrada, que ens cansa, que escriu llibres massa

buixat amb lletra de cal·ligrafia, que potser tenia més d'aposta estètica que de fons literari. Aquest nou recull de relats ens deixa en el mateix llindar del dubte. Tornem a ser dins l'univers malenconiós de l'escriptor menys japonès de les lletres japoneses: personatges solitaris, dones misterioses, un punt de fantàstic, acords de música pop i de jazz antic... el material habitual amb què treballa Murakami, presentat sota l'esquema de sempre: dos personatges col·locats en un ambient domèstic o, si més no, d'una certa intimitat (un restaurant, un bar, un cotxe) s'expliquen històries. Aquest detall és important: en més d'un relat apareix un personatge que és escriptor o relator, algú que escolta, algú que reflexiona sobre el fet de narrar o que prepara el terreny perquè el lector s'aixequi un pam de la cadira i posi les orelles de

HOMES SENSE DONES
HARUKI MURAKAMI
EMPÚRIES /
TUSQUETS
TRAD. ALBERT
NOLLA I JORDI MAS
270 PÀG. / 19 €

punta. Trucs de gat vell que sempre funcionen.

Homes sense dones és un conjunt de set relats que no baixen de les quaranta pàgines cadascun –aquesta mitja distància en què sembla que s'ha instal·lat el relat contemporani– i gira entorn de la soledat dels homes que acaben de perdre les dones que havien estimat. Cada relat és una història de registre i to força diferent, però en molts algú ha enviduat o s'ha divorciat i no sap com adaptar-se a la nova situació: a vegades aquesta inadaptació és del tot tràgica, i a vegades sembla fàcil de dur a terme, però només ho sembla. Això és el que passa a *Kino*, sense cap mena de dubte el millor relat del recull (i potser l'únic que val la pena llegir). És un conte esplèndid, un exemple de la facilitat amb què Murakami crea, en poques pàgines, una atmosfera que eleva el lector, el deslliga del món en què està immers i el catapulta, sense gaires artificis, a un estadi entre el que és real i el que és literari en què tot és ambigu i possible. És el millor Murakami: quotidià i misteriós, amb girs inesperats i fils que no lliguen però que deixen molt d'espai a la imaginació del lector, a qui l'autor acompanya fins que el deixa clavat i tan sol com el protagonista.

Frases perilloses

Però només és un conte. Els altres són plens d'arguments per alimentar l'exèrcit de detractors de Murakami: frases que s'acosten perillosament al lloc comú ("Encara que el món es comenci a ensorrar, si la gent és capaç de no tornar-se boja, potser és perquè es dedica a cuidar-se d'aquestes petites coses", "és impossible saber del cert el que pensa una dona"); situacions altament morboses que no es resolen, com si a l'autor li fes por el que ell mateix ha engendrat, i algun error de gruix, sobretot el del plantejament del conte *Samsa enamorat*, un homenatge a *La transformació* del pobre Franz Kafka i un desastre de cap a peus en què la manca de versemblança hauria d'haver fet saltar alguna alarma. Haruki Murakami, un escriptor amb més de trenta anys de trajectòria, continua sent capaç del millor i del pitjor: una prova que l'art no hi entén de normes ni de cotilles. ♦♦

Per si trobava alguna clau oculta entre les formes

VÍCTOR OBIOLS

La gran poesia exigeix sempre més d'una lectura, i compensa. No és just que quedi condemna-

da al silenci dels anys. Diuen que els premis han de servir per donar impuls i difusió a les obres escollides. I bé, sovint ni això és garantia de res. Tot i la seva contenció a l'hora de publicar, Pere Pena no és precisament un novíngut al món de les lletres. Doctor en literatura i professor, l'any 2002 ja va guanyar el premi Vicent A. Estellés i el 2005 el Joan Teixidor.

Ara que sembla que cada cop costa més destriar el gra de la palla,

ofuscats com anem amb la proliferació de poesia de tota mena i escala, quan més necessitats estem de referents crítics (traspassats de fa temps els germans Gabriel Ferrater i Joan Ferraté, i més recentment aquell trident que dirimia aquests assumptes durant les dècades dels 60 i 70 –Joan Triadó, Josep Maria Castellet i Joaquim Molas–, també el professor Miralles o Isidor Cònsul), la majoria dels que estan capacitats per fer-ho o bé es refugien a les universitats o bé no troben l'espai idoni per exercir aquesta noble funció, del tot indispensable en un sistema literari que s'estimi. I el resultat és que llibres tan importants com

Tanta terra poden quedar en el bagul dels oblidats. Afortunadament l'ARA és una excepció i això permet deixar testimoni de l'alta qualitat que el lector trobarà en aquests versos.

Disseccions morals inapel·lables

Encapçalant les endreces, al final del llibre hi ha un text breu de l'autor que em sembla significatiu per copsar la seva manera de treballar: "Entre altres funcions, sempre he entès la poesia com una mena de diàleg, un diàleg amb un mateix, esclar, però també un diàleg amb els altres, fins i tot amb aquells altres que formen la meua tradició literària. Molts d'aquests poemes o bé són

TANTA TERRA
PERE PENA
LLIBRES DEL SEGLE
XXI
TORRES
112 PÀG. / 16 €

fruit d'una conversa amb un amic o bé han sigut escrits pensant en alguna persona concreta". Qualsevol gran art és complex, i fins i tot misteriós, i qualsevol intent de definir-lo es converteix en un reduccionisme intolerable. Potser la primera cosa que enlluerna el lector d'aquesta poesia fora de l'ordinari és la madura contundència de dicció i la cruïlla profunda d'unes disseccions morals inapel·lables. Poca broma.

La sensació que tot és a lloc i més d'un poema antològic: *El buit*, *Voler i no voler*, *Viatge a Cotlliure*, *L'home just*, *L'olor de les paraules* o *Nit de Reis*. El bon lector de poesia no se'l pot deixar perdre. Obtindrà premi. ♦♦